

Nr 20.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag); given Stockholms slott den 16 januari 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag angående ändring i vissa delar av lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag).

G U S T A F.

Gustav Möller.

Förslag
till
Lag

**angående ändring i vissa delar av lagen den 6 juni 1924 (nr 361)
om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag).**

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom., 16 och 22 §§ samt 23 § 1 mom. barnavårdslagen den 6 juni 1924¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges:

2 §.

1 mom. Barnavårdsnämnden har — — — dess åtgärder.

Särskilt åligger det nämnden

att, i fall som avses i 22 §, taga befattning med misshandlade, vanvårdade eller för annan fara till hälsan utsatta barn samt barn, som äro vanartade eller i fara att bliva vanartade, ävensom ungdom, som är hemfallen åt ett oordentligt, lättjefullt eller lastbart levnadssätt;

att, på sätt i 29 § stadgas, omhändertaga nödställda, sjuka och värnlösa barn, samt

att enligt bestämmelserna i 7 kap. öva kontroll över fosterbarnsvården.

Jämväl i — — — och handhavande.

Hurusom den — — — i kommunallagarna.

16 §.

1 mom. Barnavårdsnämnden bör låta sig angeläget vara att uppehålla samarbete med myndigheter och institutioner, föreningar och andra, vilkas verksamhet berör barnvården. Särskilt böra barnavårdsnämnden och skolmyndigheterna samt barnavårdsnämnderna i olika kommuner bistå varandra.

2 mom. I kommun — — — bådass verksamhet.

Föreligger i — — — lämplig åtgärd.

3. mom. Då ordförande i barnavårdsnämnd av föreståndare för läroanstalt mottager anhållan, att han personligen eller genom ställföreträdare skall delta i behandling av disciplinärende, som rör någon läroanstaltens lärjunge, bör sådan anhållan om möjligt efterkommas samt tillgängliga upplysningar angående lärjungens förhållanden lämnas.

22 §.

Barnavårdsnämnden har att i enlighet med 23—25 §§ vidtaga åtgärder beträffande

a) barn under sexton år, som i föräldrahemmet misshandlas eller utsättes för allvarlig vanvård eller annan fara till sin kroppsliga eller själsliga hälsa;

b) barn i sagda ålder, som på grund av föräldrarnas lastbarhet, vårdslöshet eller oförmåga att fostra barnet är i fara att bliva vanartat;

¹ Senaste lydelse av 22 § och 23 § 1 mom. se SFS 1934: 204.

c) barn under aderton år, som befinnes vara så vanartat, att särskilda uppfostringsåtgärder krävas för dess tillrättaförande; samt

d) person i åldern mellan aderton och tjuuguett år, som befinnes vara hemfallen åt ett oordentligt, lättjefullt eller lastbart levnadssätt och beträffande vilken särskilda åtgärder från samhällets sida krävas för hans tillrättaförande.

23 §.

1 mom. Finner barnavårdsnämnden sådant förhållande föreligga, som i 22 § a)—c) sägs, må nämnden, i den mån omständigheterna därtill föranleda, vidtaga en eller flera av följande åtgärder, nämligen

a) tilldela föräldrarna, antingen inför nämnden eller genom särskilt utsett ombud, en allvarlig förmaning att bättre uppfylla sina plikter mot barnet samt erinra dem om de påföljder, vilka, där rättelse ej vinnes, kunna inträda enligt denna lag;

b) giva vanartat barn en allvarlig varning och, där så anses lämpligt, erinra det om de påföljder, vilka nyss nämnts; och

c) föreskriva anlitande av lämplig, till stöd för hemuppfostran inrättad anstalt eller ock barnets hållande till av nämnden bestämd, lämplig sysselsättning.

Är fråga — — — ordentligt liv.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1942.

---

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans
Maj:st Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
16 januari 1942.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, *vissa spörsmål rörande ändringar i barnavårdslagen* samt anför:

Ändringar i barnavårdslagen hava under den senaste tiden ifrågasatts i flera hänseenden. En i sammanhang med spörsmålet om ny lösdriverilagstiftning uppkommen fråga om viss utvidgning av barnavårdsnämnds befogenhet att vidtaga åtgärder mot ungdom synes mig icke böra utbrytas ur nämnda sammanhang. Nu upptagas däremot övriga framkomna spörsmål, vilka gälla

- a) utvidgning av barnavårdsnämnds befogenhet att vidtaga åtgärder beträffande barn,
- b) upphävande av barnavårdsnämnds rätt att förordna om aga samt
- c) åtgärder för ökat samarbete mellan skolmyndigheter och barnavårdsnämnder.

**Utvidgning av barnavårdsnämnds befogenhet att vidtaga åtgärder
beträffande barn.**

Gällande bestämmelser.

Jämlikt 22 § a) *lagen den 6 juni 1924 om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag)* har barnavårdsnämnden att i enlighet med de närmare föreskrifter, som givas i 23—25 §§ i lagen, vidtaga åtgärder beträffande barn under sexton år, som i föräldrahemmet misshandlas eller utsettes för allvarlig vanvård eller annan fara till liv eller hälsa.

Att döma av förarbetena till ifrågavarande stadgande synes endast kroppslig och icke psykisk hälsa hava avsetts (propositionen nr 150 till 1924 års riksdag).

Framställning om lagändring.

I skrivelse den 5 juli 1939 har *avdelningen för barnavård inom svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet* erinrat om att vid den reform av barnavårdslagstiftningen, som genomfördes år 1924, ökade befogenheter för barnavårdsnämnderna tillskapades med avseende å fall av kroppslig vanvård samt i viss mån å fall, i vilka fara för vanart förelåg. Därvid lämnades emellertid åt sidan fall, som avsåge fara för barnets psykiska hälsa. Härutinnan åsyf-

tade förbundet två kategorier, nämligen dels barn, vilkas psykiska hälsa på grund av miljöförhållanden äventyrades, och dels barn, vilkas föräldrar — i regel på grund av oförstånd eller oförmåga — tillämpade uppfostringsmetoder, vilka verkade nedbrytande på barnets psykiska hälsotillstånd. Här om anför förbundet ytterligare:

Vad beträffar den förstnämnda gruppen så skulle man ju, om man endast läser texten till 22 § a) barnavårdslagen, vara böjd att påstå, att rätt till ingripande bör föreligga, eftersom barnet utsättes för fara till hälsan. I texten angives icke att därmed avses endast kroppslig hälsa. Med den motivering, som denna lagbestämmelse erhöll under förarbetena till lagen och senast i propositionen, är det emellertid icke överraskande, att de dömande myndigheterna tolkat bestämmelsen som avseende endast fara för kroppslig hälsa och därför i fall av fara för barns psykiska hälsa upphävt barnavårdsnämnds beslut angående omhändertagande för skyddsuppfostran. Det kan exempelvis vara fråga om ett barn, som vistas i ett hem tillsammans med en sinnessjuk person, vilken efter vård å sinnessjukhus utskrivits såsom obotlig men på samma gång ofarlig för annans säkerhet. Den sjuke kan lida av vanföreställningar av sådan art, att samvaron med barnet är synnerligen skadligt för detta; exempelvis kunna vanföreställningarna röra det sexuella området och den sjuke ständigt utbreda sig om sina sjukliga föreställningar. Sådana fall kunna innebära en allvarlig fara för barnets psykiska hälsa. Förbundet har sig bekant fall av denna art, där barnavårdsnämnden efter misslyckade försök att på annat sätt skapa en för barnet betryggande ordning sett sig nödsakad omhändertaga barnet för skyddsuppfostran men där detta beslut efter anförda besvär av regeringsrätten upphävts, enär sådana omständigheter icke förelagat, att på grund därav barnet borde omhändertagas för skyddsuppfostran.

Vad beträffar den andra kategorien förhåller det sig som bekant så, att föräldrar ej sällan sakna elementära insikter om den bästa vägen för barnets fostran till en harmonisk människa och samtidigt alldeles sakna uppfattning om denna sin brist och envist fasthålla vid att vissa uppfostringsmetoder, för vilka de kanske själva såsom barn varit föremål, äro de enda riktiga. Föräldrarnas rättighet att meddela äga är synnerligen långt gående. Visserligen har förbundet gemensamt med centralförbundets för socialt arbete barnavårdskommitté m. fl. institutioner under åberopande av en tidigare av sagda kommitté ingiven framställning i skrivelse till Konungen den 13 januari 1939 hemställt om en utredning angående revision av strafflagens bestämmelser rörande ansvar för barnafostrare, vilka missbruka sin aganderätt, men även om en dylik revision kommer till stånd lär det komma att kvarstå vidsträckt befogenhet att utdela äga. Då vidare strafflagens bestämmelser icke gärna kunna komma att gälla annat än kroppslig äga, skulle en revision av angivet slag i varje fall lämna fall av överdriven psykisk äga eller andlig tortyr helt oberörda. Läkare kunna vittna om vilka faror barn löpa genom föräldrarnas oförstånd i här angivet avseende. Det kan vara fråga om ett barn, som på ett eller annat sätt, ofta i samband med en chock av något slag, lagt sig till med vissa olater (t. ex. icke håller sig snyggt eller snattar). Om i ett sådant fall barnet behandlas oriktigt, blir resultatet ofta skrämmande. I stället för att olaterna övervinnas, kan barnets psykiska hälsa bliva fullkomligt undergrävd och en mer eller mindre omfattande framtida psykisk invaliditet grundläggas. Föräldrarna låta sig tyvärr i sådana fall alltför sällan övertygas av läkaren ifråga om den rätta behandlingsmetoden och ej ens om läkaren träder i förbindelse med barnavårdsnämnden och eventuellt skolan uppnås en ändring. Föräldrarna fasthålla vid att deras metod, vanligen innebärande

kraftig åga av ett eller annat slag, är den enda riktiga. Med den innebörd, som 22 § barnavårdslagen för närvarande äger, saknar barnavårdsnämnden befogenhet att i sista hand tillgripa omhändertagande för skyddsuffostran och nämnden är sålunda — utan möjlighet att ingripa — nödsakad att åse, hur barnets psykiska hälsa genom föräldrarnas ödesdigra oförstånd efterhand nedbrytes.

Som en sammanfattande benämning på båda de kategorier, som här berörts, användes understundom uttrycket psykisk misshandel, varmed sålunda förstås psykisk skada vare sig den är betingad av miljön eller avsiktliga uppfostringsåtgärder.

Enligt förbundets mening utvisade det sålunda anförda, att det numera funnes anledning gå något längre i fråga om barnavårdsnämndens rätt att mot föräldrarnas vilja omhändertaga barn än som skedde år 1924. De goda erfarenheterna i alla avseenden av tillämpningen av 1924 års barnavårdslags bestämmelser utgjorde ett bevis för att en dylik utvidgning, utan att innebära risk för oskäligt intrång på föräldramakten, skulle kunna möjliggöra för barnavårdsnämnderna att i tid ingripa till hjälp för ett barn, som befunne sig i verklig fara. Förbundet hemställde, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om en utredning angående utvidgning av barnavårdsnämndernas befogenheter jämlikt 22 § barnavårdslagen, syftande till att dessa befogenheter måtte komma att innefatta jämväl fall av »psykisk misshandel».

Yttranden över framställningen.

Över svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets framställning hava yttranden avgivits av medicinalstyrelsen, socialstyrelsen och socialvårdskommittén.

Medicinalstyrelsen åberopar ett av styrelsen infordrat yttrande från medlemmen av styrelsens vetenskapliga råd, *professorn V. Wigert*, vari anförts, bland annat, att det, i betraktande av nutida psykiatrisk erfarenhet att ogynnsamma psykiska inflytelser under barnåldern kunna medföra allvarliga skador på vederbörandes psykiska hälsotillstånd icke blott av övergående utan även av varaktig natur, måste anses som en mycket allvarlig brist, att gällande barnavårdslag icke på ett tillfredsställande sätt lämnade skydd åt sådana barn, vilkas psykiska hälsa vore hotad eller blivit lidande genom hemmens skadliga inflytande. Rättelse syntes enklast och fullt effektivt kunna vinnas genom att i 22 § a) barnavårdslagen uttryckligen angåves, att »hälsa» åsyftade såväl kroppslig som psykisk hälsa. Föreskrift borde meddelas, att åtgärder skulle få vidtagas »beträffande barn under sexton år, som i föräldrahemmet misshandlades eller utsattes för allvarlig vanvård eller för annan fara till livet eller till sin kroppsliga eller andliga hälsa». Eventuellt kunde ett tillägg vara berättigat, i vilket även fara för barnets »andliga utveckling» innefattades. Det vore däremot mindre lämpligt att införa ett så svävande och odefinierbart begrepp som »psykisk misshandel» bland förutsättningarna för barnavårdsnämndens ingripande. Tolkningen av en sådan term måste vara högst subjektiv och kunde giva anledning till ständiga tvister. I den mån »psykisk misshandel» hotade barnets andliga hälsotillstånd, komme den med den föreslagna lydelsen att bliva innefattad i termen »annan fara».

Medicinalstyrelsen tillstyrker, under åberopande av vad professor Wigert anfört, att 22 § a) barnavårdslagen ändras så, att barnavårdsnämnd skall hava att vidtaga åtgärder »beträffande barn under sexton år, som i föräldrahemmet misshandlas eller utsättes för allvarlig vanvård eller annan fara till kroppens eller själens hälsa».

Socialstyrelsen förklarar sig dela svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets uppfattning, att de faror, för vilka barns själsliga hälsa och utveckling kunna utsättas genom skadliga miljöupplevelser och felriktad uppfostran, utgöra tillräcklig grund för samhället att utvidga barnavårdsnämnds rätt att mot föräldrars vilja omhändertaga barn. Till ytterligare förstärkande av motiven för den ifrågasatta lagändringen anför socialstyrelsen:

Styrelsen vill först erinra om ett förhållande, som blivit bestyrkt genom nyligen företagna socialmedicinska undersökningar i Stockholm. Det har nämligen visat sig, att bland vuxna personer med fattigvårdsunderstöd orsaken till arbetsoförmåga i 8 procent av samtliga undersökta fall var hänförlig till psykoneurosis; hälften av dessa nervsjukdomsfall rörde personer i åldrarna 16—50 år. Neuroserna spela tydligen en avsevärd roll såsom anledning till fattigvård, och det är icke minst av detta skäl socialt betydelsefullt att dessa sjukdomar motverkas, helst genom förebyggande åtgärder. Nutida psykiatrisk erfarenhet har vidare ådagalagt, att neuroser ej sällan äga sin upprinnelse i barndomsupplevelser, som den vuxne inte själv minns men som ändå hava inverkan på det medvetna själslivet. Att den av svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet åsyftade utsträckningen av skyddet för barn är ägnad att verka förebyggande mot framtida socialvård synes socialstyrelsen alltså vara värt att särskilt uppmärksamma.

Angelägenheten av att erforderlig lagändring utan dröjsmål kommer till stånd skärpes av det kända förhållande, varom styrelsen vidare vill erinra, nämligen att ungdomsåldrarna och de tidigare arbetsföra åldrarna komma att minskas under ett par decennier framåt. Vid slutet av år 1937 funnos i riket 444,888 gossar och flickor i åldrarna 16—20 år, men endast 348,858 barn i åldrarna 6—10 år och blott 325,245 i åldrarna 1—5 år. Inför den befolkningsutveckling, som indiceras av dessa siffror, är det en bjudande plikt för samhället att på alla sätt skydda barnens kroppsliga och själsliga hälsa och utveckling. Inga åtgärder, som äro ägnade att bidra till att detta syfte främjas, böra få underlätas. Socialstyrelsen anser därför, att möjlighet för barnavårdsnämnd att ingripa till skydd för barns själsliga hälsa och utveckling bör öppnas snarast möjligt genom lagändring.

Socialstyrelsen förklarar sig till fullo inse, att svårigheter kunna möta för en klok och ändamålsenlig utövning från barnavårdsnämndernas sida av laglig rätt att ingripa i fall av fara för barns själsliga hälsa. Exempel kunna tänkas, i vilka ett skiljande av barn från hemmet skulle kunna medföra större skada än som följer av barnets kvarblivande hos föräldrarna. Styrelsen förutsätter emellertid, att en saklig upplysningsverksamhet i den förevarande frågan bedrivs av socialstyrelsen, till vilken statens barnavårdsinspektion är knuten, i samråd med medicinalstyrelsen, samt att noggrann utredning och prövning även sker i uppkomna frågor om barns skiljande från hemmet av här aktualiserade skäl. Under denna förutsättning kan socialstyrelsen icke finna skäl att undanskjuta den ifrågasatta åtgärden till den tidpunkt, då socialvårds-

kommittén kan ha hunnit verkställa en översyn av barnavårdslagen. Denna tidpunkt torde nämligen med hänsyn till mängden av för kommittén mera näraliggande uppgifter och på grund av den förskjutning av kommitténs arbete, som vållats av krisförhållandena, få betraktas som tämligen avlägsen. Beträffande lagändringens utformning ansluter sig socialstyrelsen till medicinalstyrelsens förslag.

Socialvårdskommittén anser det uppenbart, att samhället bör hava möjlighet att skydda barn mot inflytanden, som kunna hava ogynnsam inverkan på deras psykiska hälsa. Om icke andra åtgärder befundes tillräckliga, borde i sådant syfte omhändertagande för skyddsuppfostran kunna ske. Kommittén anför vidare:

I och för sig synas ordalagen i 22 § a) barnavårdslagen icke lägga hinder i vägen för barnavårdsnämnds ingripande jämväl i sådana fall, varom nu är fråga, d. v. s. då barn under 16 år i föräldrahemmet utsättes för psykisk misshandel. Såsom barnavårdsförbundet anført har dock rättstillämpningen på detta område gått i motsatt riktning. Förbundets förslag innebär, att barnavårdsnämnds ifrågavarande befogenhet skall stadfästas genom en uttrycklig lagbestämmelse. Ehuru vissa fördelar otvivelaktigt äro förknippade med en lagändring, kan man dock icke förbise, att åtskilliga nackdelar också kunna yppa sig. Ett utbyte i 22 § a) barnavårdslagen av uttrycket »fara till liv eller hälsa» mot annat uttryck, varigenom direkt utsäges, att hot mot såväl den kroppsliga som andliga (sjäsliga, psykiska) hälsan skall kunna föranleda ingripande, kan enligt kommitténs förmenande leda till tolkningen, att i andra lagar och författningar uttrycket hälsa eller motsvarande uttryck endast avser de rent kroppsliga förhållandena. En sådan inskränkning av ifrågavarande uttrycks innebörd kan möjligen för lagtillämpningen medföra konsekvenser som icke låta sig så lätt överblickas. En utväg att förebygga dessa betänkligheter vore, om statsmakterna på ett auktoritativt sätt kunde giva uttryck åt den enligt kommitténs mening sakligt berättigade uppfattningen, att ordalagen i nuvarande 22 § a) barnavårdslagen täcka även de fall, varom nu är fråga. Kommittén anser sig icke böra lämna någon närmare anvisning på hur en dylik förklaring skulle kunna göras, utan inskränker sig till att ifrågasätta om detta icke kunde ske i samband med de övriga förslag på barnavårdslagens område, vilka skola framläggas för riksdagen.

Om det icke befinnes lämpligt att genom ett uttalande av statsmakterna åstadkomma den åsyftade ändrade lagtillämpningen, synes dock möjlighet föreligga att genom viss ändring av 22 § a) barnavårdslagen nå samma mål utan att de menliga konsekvenser, som ovan påtalats, skulle inträda. Detta skulle nämligen kunna ske genom att nämnda lagrum gäves den förändrade lydelsen, att barnavårdsnämnd skall vidtaga åtgärd beträffande barn under 16 år, som i föräldrahemmet misshandlas eller utsättes för allvarlig vanvård eller annan fara *till hälsan*. Sistnämnda uttryck måste enligt kommitténs förmenande anses omfatta såväl fysisk som psykisk hälsa, och därigenom att denna lagändring direkt motiverades av önskemålet att möjliggöra ingripande jämväl vid psykisk misshandel, skulle rättstillämpningen otvivelaktigt ändras i åsyftad riktning.

Till förmån för att i 22 § a) barnavårdslagen uttryckligen utsäga, att barnavårdsnämnds ingripande skall ske jämväl vid fall av psykisk misshandel, talar i främsta rummet den omständigheten, att man genom en dylik åtgärd torde vinna de största garantierna för att ändringens innebörd tydligt klarlägges för landets barnavårdsnämnder. Kommittén förbiser härvid ingalunda, att, om

någon av de i det föregående omförmälda utvägarna anlitas, innebörden av desamma skulle kunna klarläggas för nämnderna genom cirkulär eller på annat sätt. Men otvivelaktigt ha dylika åtgärder icke samma verkan som ett uttryckligt stadgande i lagtexten. Om denna utväg befinnes lämpligast, vill kommittén förorda att lagrummet erhåller följande lydelse: »Barnavårdsnämnden har att — — — vidtaga åtgärder beträffande barn under 16 år, som i föräldrahemmet misshandlas eller utsättes för allvarlig vanvård eller annan fara till sin kroppsliga eller själsliga hälsa.»

Kommittén framhåller slutligen, att ifrågavarande utvidgning av bestående område för skyddsuppfostran på ett särskilt sätt aktualiserade frågan om den medicinska sakkunskapens medverkan vid den samhällsliga barnavården. Kommittén hade för närvarande denna fråga under överbäggande. Någon anledning att uppskjuta genomförandet av nu föreliggande förslag i avbidan på resultatet av kommitténs arbete på barnavårdens område torde dock icke föreligga.

De i 22 § a) barnavårdslagen använda ordalagen — avseende det fall att barn utsättes för allvarlig vanvård eller annan fara till liv eller »hälsa» — utesluta visserligen icke en sådan tolkning, att därunder skulle kunna ingå såväl den kroppsliga som den själsliga hälsan. Med stöd av vissa uttalanden under förarbetena till berörda stadgande har detsamma emellertid i praxis ansetts avse endast den kroppsliga hälsan. I svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets nu föreliggande framställning samt däröver avgivna yttranden har påvisats, att en utvidgning av stadgandets tillämpningsområde är av behovet påkallad. Därvid har ändring av författningstexten tillstyrkts av medicinalstyrelsen och socialstyrelsen, under det att socialvårdskommittén i första hand ifrågasatt, om det icke kunde anses tillräckligt med ett uttalande av statsmakterna, att nuvarande lagtext hädanefter skulle tolkas såsom omfattande såväl den kroppsliga som den andliga (själsliga, psykiska) hälsan. Kommittén befarade nämligen, att en ändring i barnavårdslagen kunde leda till den tolkningen, att i andra lagar och författningar uttrycket hälsa eller motsvarande uttryck skulle avse endast de rent kroppsliga förhållandena.

I sak föreligger, såsom av det föregående framgår, icke någon meningskiljaktighet. För egen del finner jag det lämpligast, att en uttrycklig bestämmelse, som utvisar, att såväl kroppslig som själslig hälsa avses, införes i lagen. Skulle socialvårdskommitténs nyss omförmälda farhågor i något hänseende visa sig befogade, torde erforderliga författningsändringar för att motverka felaktig tolkning få överbäggas.

I fråga om utformningen av den nu ifrågasatta lagändringen ansluter jag mig, med hänsyn till önskvärdheten av att bestämmelsernas innehåll tydligt kommer till uttryck i deras avfattning, till det senare av socialvårdskommitténs alternativ. Jag föreslår därför, att 22 § a) barnavårdslagen gives det innehåll, att barnavårdsnämnd har att vidtaga åtgärder beträffande barn under sexton år, som i föräldrahemmet misshandlas eller utsättes för allvarlig vanvård eller annan fara till sin kroppsliga eller själsliga hälsa.

Den föreslagna ändringen av 22 § a) föranleder en formell jämkning av 2 § 1 mom. andra stycket.

**Departements-
chefen.**

Upphävande av barnavårdsnämnds rätt att förordna om aga.

I sitt yttrande över svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets framställning rörande ändring av 22 § a) barnavårdslagen har medicinalstyrelsen hemställt, att frågan om barnavårdsnämnds rätt att jämlikt 23 § 1 mom. under vissa förhållanden förordna om aga måtte upptagas till prövning.

Gällande bestämmelser.

Enligt 23 § 1 mom. *barnavårdslagen* äger barnavårdsnämnden att beträffande vanartade barn, i den mån omständigheterna därtill föranleda, vidtaga en eller flera av vissa i momentet under a)—d) uppräknade åtgärder. Under c) stadgas, att nämnden, då fråga är om vanartad gosse under femton år eller vanartad flicka under tolv år och övriga i 23 § omförmälda åtgärder (förmaning till föräldrarna, varning till barnet; anlåtande av till stöd för hemuppföstran inrättad anstalt; barnets hållande till av nämnden bestämd sysselsättning) icke kunna antagas hava åsyftad verkan samt det anses gagneligt med hänsyn till vad om barnet blivit upplyst, äger föreskriva, att barnet skall genom någon av nämndens ledamöter eller annan av nämnden utsedd lämplig person tilldelas aga. — I förarbetena till dessa lagbestämmelser har betonats, att aga endast borde tillgripas, där sådan med hänsyn till förhållandena i det särskilda fallet kunde anses vara till gagn.

I fråga om behandlingen av omhändertagna stadgas i 37 § 2 mom., att beträffande omhändertagen, som ej fyllt 21 år och icke är skyddshemselev, tillkommer barnavårdsnämnden eller den, åt vilken nämnden sådant överlåtits, den rätt att hava uppsikt över den omhändertagne och att tukta honom, vilken eljest tillkommer föräldrarna.

Medicinalstyrelsens hemställan.

Styrelsen har framhållit, att aga under vissa omständigheter kunde utsätta ett barn för risker av enahanda art med avseende å dess psykiska hälsa som de, vilka den förut omförmälda ändringen av 22 § a) barnavårdslagen avsåge att undanröja.

Yttranden över framställningen.

Medicinalstyrelsens nu ifrågavarande förslag har behandlats i de förut omförmälda yttrandena av socialstyrelsen och socialvårdskommittén.

Socialstyrelsen ansluter sig till medicinalstyrelsens förslag att frågan om barnavårdsnämnds rätt att förordna om aga upptages till prövning i förevarande sammanhang. För att vinna upplysning i frågan har socialstyrelsen, bland annat, hos barnavårdsnämnderna i Stockholm, Göteborg och Malmö inhämtat nämndernas mening om behovet av föreskrift i barnavårdslagen om rätt att förordna om aga samt om skälen för nämndernas uppfattningar. Av svaren från barnavårdsnämnderna i de tre städerna hade framgått, att aga av nämnderna efter barnavårdslagens införande år 1926 tillgripits i Göteborg endast i två fall och beslutats i Malmö i ett fall, varvid dock beslutet icke verkställdes. Av senaste statistik med hithörande uppgifter — avseende år 1934 — framginge, att beslut om aga under nämnda år fattats i endast 12 fall i hela riket.

Barnavårdsnämnden i Stockholm anför:

Ehuru aga måste anses hava en viss avskräckande inverkan, bör den icke komma till användning i andra fall, än då den kan verkställas tämligen omedelbart efter förseelsen. Innan en barnavårdsnämnd hunnit verkställa utredning och fatta beslut i ett dylikt fall, har emellertid vanligen så lång tid förgått, att aga icke längre bör komma i fråga. Detta synes nämnden vara en vägande invändning mot agans bibehållande. Härtill kommer att aga enligt modern barnpsykiatrisk uppfattning anses avgjort förkastlig i många fall, där den hittills befunnits särskilt lämplig, såsom vid vissa nidingsdåd, djurplågeri och andra av råhet präglade förseelser. Den moderna uppfostringskonsten har andra och bättre medel till sitt förfogande. Även om ett bibehållande av den ifrågavarande lagbestämmelsen enligt nämndens uppfattning väl knappast kan medföra någon skada, finner dock nämnden, att bestämmelsen såsom saknande praktisk betydelse för barnavårdsnämndernas verksamhet numera bör utgå ur lagen.

Barnavårdsnämnden i Göteborg åberopar ett yttrande i ärendet av barnavårdsdirektören, som framhållit bland annat följande:

Såsom framgår av lagtexten kan aga ifrågakomma först då andra åtgärder icke kunna antagas leda till målet. Vidare föreskrives, att agan skall anses gagnelig för barnet. Sistnämnda villkor framhäver — vilket ju för övrigt a priori kan antagas överensstämma med barnavårdslagens anda och syftemål — att aga är ett uppfostringsmedel, icke en bestraffningsform. Det är av vikt att framhålla detta för undvikande av varje eljest nära till hands liggande och till äventyrs förekommande applikation av straffrättsliga teorier på spörsmålet ifråga; varav följer att allmänpreventiva syftemål icke ästundas. Det är klart utsagt i lagen att aga i det enskilda fallet skall anses vara gagnelig för det barn, gentemot vilket åtgärden överväges. Ett av villkoren för åtgärdens föreskrivande är nämligen att »det anses gagneligt med hänsyn till vad om barnet blivit upplyst». Man måste alltså sitta inne med sådana upplysningar om barnet, att en viss grad av sannolikhet föreligger för att åtgärden skall ha en gagnande verkan. Detta torde i de flesta fall innebära att läkarundersökning måste föregå nämndens beslut i agandefrågan. Tillämpas bestämmelsen på detta sätt, elimineras den av socialstyrelsen ifrågasatta faran för att barnen utsätts för risker av samma art med avseende å deras psykiska hälsa som de, vilka den föreslagna ändringen i 22 § a) i barnavårdslagen avser att undanröja. Det undandrager sig bedömande, huruvida bestämmelserna om aga av landets barnavårdsnämnder tillämpas på detta sätt, vilket står i full överensstämmelse med stadgandets innebörd och ordalydelse. Sker icke så, torde värdet av aganderätten kunna starkt ifrågasättas.

Barnavårdsnämnden i Göteborg har sedan barnavårdslagens ikraftträdande föreskrivit aga i allenast två fall. Den omständigheten att nämnden tillgripit aga i så ringa utsträckning vittnar knappast om ett förefintligt behov av att i barnavårdslagen bibehålla aga som uppfostringsmedel. Barnavårdsnämnden har vid valet av åtgärder så gott som undantagslöst stannat för övriga av lagen anvisade åtgärder, som på ett mera positivt sätt äro ägnade att främja barnens uppfostran. Man frågar sig därför, om inte barnavårdslagens aganderättsbestämmelse kunde uteslutas ur lagen. En mycket kort tid synes böra förläta emellan föreelsens begärande och verkställigheten av agan. I regel har tämligen lång tid förflutit, innan barnavårdsnämnden får ärendet för avgörande. Detta sker vanligen först efter inkommen polisrapport eller efter eljest verkställd utredning om barnets förseelse. Denna omständighet har också varit en bidragande orsak till att barnavårdsnämnden

i Göteborg för sin del undvikit att förordna om aga. Man har ansett aga under sådana förhållanden vara gagnlös, och då skall den — i överensstämmelse med lagens föreskrift — ej heller tillgripas.

Barnavårdsnämnden i Malmö yttrar:

Bortsett ifrån att användandet av den speciella förebyggande åtgärd, som agan utgör, omgärdats med långt gående bestämmelser mot missbruk, torde det enligt nämndens erfarenheter mera sällan föreligga sådana omständigheter, att bestämmelsen ifråga lämpligen bör tillämpas. Härvidlag spela flera faktorer in. En av de viktigaste är enligt nämndens mening, att agan så gott som undantagslöst aldrig kan komma som en omedelbar reaktion mot den begångna förseelsen utan först längre eller kortare tid därefter. Även om sålunda agan i ett speciellt fall skulle prövas vara den mest ändamålsenliga åtgärden, blir den icke möjlig att använda på grund av angivna förhållanden. Härtill kommer vidare att det kan vara förbundet med svårigheter att få lämplig och villig person att åtaga sig uppdraget att utdela aga. Med hänsyn till den utomordentligt ringa utsträckning, i vilken bestämmelsen om aga kommer till användning, och på grund av vad här ovan i övrigt anförts synes det nämnden som om ifrågavarande bestämmelse i barnavårdslagen lämpligen borde utgå.

Socialstyrelsen yttrar därefter för egen del, att styrelsen, i likhet med de tillfrågade barnavårdsnämnderna, ansåge den omständigheten, att agan ytterligt sällan kunde komma såsom en omedelbar reaktion mot den begångna förseelsen utan först längre eller kortare tid därefter, utgöra en vägande invändning mot agans bibehållande. Härtill komme, att den moderna uppfostringskonsten hade andra och bättre medel än aga till sitt förfogande för tillrättaförande av vanartade barn. Agan vore enligt barnavårdslagens anda och syfte ett uppfostringsmedel och icke en bestraffningsform. De i barnavårdslagen i övrigt anvisade tillrättavisningsmedlen — övervakning, varning och förmaning — vore på ett mera positivt sätt ägnade att främja barnens uppfostran. Vad man än kunde anse om aga som uppfostringsmedel, så torde den som ett dylikt medel i en offentlig myndighets hand vara direkt olämplig.

Socialvårdskommittén framhåller, att av den utredning, som verkställdes genom socialstyrelsens försorg, framginge, att aga användes i ytterst ringa utsträckning. Någon anledning att i barnavårdslagen bibehålla denna form av uppfostringsmedel funnes förvisso icke, helst som aga, såsom medicinalstyrelsen framhållit, i enskilda fall kunde vara ägnad att framkalla just de skadliga effekter med avseende å barnets psykiska hälsa, som den föreslagna utvidgningen av skyddsuppfostringsinstitutet avsåge att förhindra.

**Departements-
chefen.**

Av de yttranden, som avgivits med anledning av medicinalstyrelsens förslag, att frågan om barnavårdsnämnds rätt att förordna om aga måtte upp- tagas till prövning, framgår, att skäl av någon styrka knappast kunna anföras för ett bibehållande av denna aganderätt. Däremot har påvisats, att åtskilliga omständigheter tala för ett borttagande därav. Ifrågavarande aganderätt har för övrigt av flera orsaker kommit till användning endast i mycket ringa utsträckning. Med hänsyn till vad sålunda anförts föreslår

jag sådan ändring av 23 § barnavårdslagen, att däri under c) upptagna bestämmelser om rätt för barnavårdsnämnd att föreskriva äga skola utgå.

Beträffande föreskriften i 37 § 2 mom. att barnavårdsnämnden i visst fall äger rätt till tuktan må erinras därom, att fråga därvid endast är om den, som blivit omhändertagen av nämnden, samt att nämnden i sådant fall trätt i föräldrarnas ställe. Någon anledning att i förevarande sammanhang upptaga ifrågasvarande spörsmål till omprövning torde icke föreligga.

Åtgärder för ökat samarbete mellan skolmyndigheter och barnavårdsnämnder.

Gällande bestämmelser i barnavårdslagen m. m.

I *barnavårdslagen* återfinnas vissa stadganden angående samarbete mellan barnavårdsnämnder och skolor. Enligt 16 § 1 mom. bör barnavårdsnämnden låta sig angeläget vara att uppehålla samarbete med myndigheter och institutioner, föreningar och andra, vilkas verksamhet berör barnavården. Särskilt böra barnavårdsnämnderna i olika kommuner bistå varandra. I 17 § andra stycket föreskrives, att kommunal myndighet, befattningshavare i statens, landstingets eller kommunens tjänst så ock i dylik tjänst ej anställd läkare eller barnmorska hava att, då de i sin verksamhet erhållit kännedom om förhållanden, som böra föranleda barnavårdsnämndens ingripande, ofördröjligen göra anmälan därom. Ytterligare föreskrives i 18 § andra stycket, att, därest ingripande påkallas beträffande barn under aderton år, som besöker eller besökt skola, upplysning om dess förhållande därstädes bör införskaffas. Lärare eller lärarinna, av vilken barnet senast åtnjutit undervisning, bör kallas till deltagande i barnavårdsnämndens överläggning rörande barnet; möter hinder för personlig inställelse, bör läraren eller lärarinnan avgiva skriftligt yttrande till nämnden. Rektor eller föreståndare för skola, i vilken barnet åtnjuter eller åtnjutit undervisning, ävensom för kommunen anställd särskild folkskolinspektör eller överlärare bör, om sådan person ej är ledamot i nämnden, beredas tillfälle att deltaga i överläggningen. Slutligen stadgas i 18 § tredje stycket, att, därest ingripande påkallas mot någon, som fyllt aderton år, bestämmelserna i andra stycket skola äga motsvarande tillämpning, om han besöker läroanstalt eller anledning eljest finnes till antagande, att utredningen i ärendet skulle befrämjas därigenom. Det må vidare nämnas, att 2 § barnavårdslagen innehåller allmänna bestämmelser rörande barnavårdsnämnds åligganden.

I detta sammanhang må erinras om en föreskrift i § 53 mom. 5 *läroverksstadgan den 17 mars 1933*. Om lärjunge, som icke fyllt aderton år, blivit förvisad från läroverket, skall, därest rektor eller kollegium finner anledning därtill föreligga, protokoll över förvisningsdom jämte föregående undersökning tillställas barnavårdsnämnden i lärjungens hemkommun för vidtagande av de åtgärder i uppfostringssyfte, som enligt barnavårdslagen kunna anses påkallade.

**Framställning från svenska fattigvårds-
och barnavårdsförbundet.**

I skrivelse den 9 november 1934 har svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets avdelning för barnavård framhållit, att det samarbete mellan barnavårdsnämnder och skolor, vilket i barnavårdslagen säges vara angeläget att uppehålla, icke kommit till stånd i önskvärd utsträckning såvitt anginge förhållandet mellan barnavårdsnämnderna, å ena, samt statens och av staten understödda skolor, å den andra sidan. Anledningarna härtill syntes hava varit, bland andra, i vissa fall nämndernas, i andra fall skolornas reserverade hållning gentemot detta samarbete. Särskilt hade påtalats en bristande kontakt mellan de nämnda myndigheterna, när fråga om lärjunges förvisning från skola förelegat. Härefter har anförts, bland annat:

När fråga föreligger om lärjunges förvisning från ett läroverk, torde elevens lagstridiga handlingar eller osedliga uppförande i regel varit av så allvarsam beskaffenhet, att man kan tala om vanart eller i alla händelser fara för blivande vanart. Det är under sådana förhållanden av stor vikt, att vederbörande barnavårdsnämnd erhåller kännedom om elevens uppförande, så att nämnden sättes i stånd att utöva den tillsyn över och eventuellt vidtaga de åtgärder beträffande dylik elev, som enligt barnavårdslagens 2 § åligger nämnden. Det synes därför önskligt, att den fakultativa underrättelse till barnavårdsnämnd, som enligt läroverksstadgan § 53 mom. 5 bestämmes, i regel bleve avgiven och undvekes endast då synnerligen avgörande skäl härtill ansågos föreligga.

Det har på grunder, som synas beaktansvärda, föreslagits, att beslut om lärjunges förvisning från läroverk skulle fattas icke av kollegiet utan av en särskild nämnd. Man har vidare tänkt sig att i denna nämnd en av ledamöterna även vore ledamot av vederbörande barnavårdsnämnd så att på detta sätt ett visst samarbete med barnavårdsnämnden bleve anordnat. Detta förslag förefaller dock knappast tillfyllest. Det synes synnerligen önskligt att, innan vid läroverket beslut om förvisning fattas, ärendet bleve hänskjutet till vederbörande barnavårdsnämnd för yttrande. Läroverket erhöle då ett möjligen högst betydelsefullt besked angående nämndens uppfattning i saken, och åt nämnden bereddes tillfälle att överlägga om huruvida anledning funnes i det föreliggande fallet till åtgärder från nämndens sida. — — —

Det är emellertid icke endast i fråga om en lärjunges förvisning, som ett nära samarbete mellan läroverk och barnavårdsnämnd är önskligt. Även när lindrigare disciplinära åtgärder vidtagas gentemot en elev, vore det säkerligen i många fall behövt, att saken komme till vederbörande barnavårdsnämnds kännedom. Särskilt synes detta vara betydelsefullt, då den beivrade förseelsen förfaller kunna i viss mån bero på missförhållanden i elevens föräldrahem eller i hem, där eleven är under skolgången inackorderad. Ett ingripande mot dylika hem torde mera sällan kunna effektivt ske från skolans sida men väl från barnavårdsnämndens, då nämnden ju därtill äger laga befogenhet.

För ett rationellt samarbete mellan de ifrågavarande läroanstalterna och barnavårdsnämnderna fordras givetvis också, att de senare tillräckligt intressera sig härför och bland annat icke utan särdeles tungt vägande skäl underlåta att begagna sig av de möjligheter till dylikt samarbete, som barnavårdslagen giver.

Den tanken har framkastats, att 18 § i nämnda lag skulle så ändras, att barnavårdsnämnd hade att söka förbindelse med ett barns lärare (rektor, skolföreståndare, överlärare) endast om anledning funnes till antagande, att ut-

redningen i ärendet skulle därigenom främjas. Sådan inskränkning av samarbetet i fråga förefaller icke vara särdeles lämplig. Det torde bland annat vara svårt att på förhand avgöra, huruvida sådant främjande av ärendet vore att vänta av förbindelse med läraren, respektive rektor m. fl. Och liksom nämnden ofta är i behov av att känna till de disciplinära åtgärder, skolan vidtagit mot en lärjunge, kan säkerligen ett barns lärare mången gång ha för barnets ledning och fostran gagn av att känna till nämndens behandling av ärenden rörande detsamma utan att detta kunnat förutsägas.

Förbundet vill däremot gärna understryka behövligheten av vad även föreslagits, nämligen ett klarläggande av förhållandet mellan barnavårdsnämndens uppgifter och skolans disciplinära bestraffningsrätt, så att tydliga riktlinjer för de båda myndigheternas verksamhet i här ifrågavarande hänseende bliva utarbetade. Därvid torde särskilt böra beaktas, att ärendenas slutliga avgörande såvitt möjligt påskyndas och att så ordnas att dubbla bestraffningar undvikas.

Yttranden i anledning av framställningen.

Över svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundets framställning hava yttranden avgivits av skolöverstyrelsen, socialstyrelsen och socialvårdskommittén. Vid den i det följande lämnade redogörelsen för innehållet i yttrandena behandlas i huvudsak endast spørsmål angående ändringar i barnavårdslagen.

Skolöverstyrelsen — som införskaffat yttranden i ärendet från rektorerna och kollegierna vid läroverken — påpekar inledningsvis, att viss oklarhet rådde rörande vilka läroanstalter framställningen åsyftade. Enligt styrelsens uppfattning avsåges åtminstone i första hand de allmänna läroverken.

Beträffande spørsmålet, vid vilka disciplinärendens behandling ett läroverk borde söka samarbete med vederbörande barnavårdsnämnd, framhåller överstyrelsen, att de särskilda skolmyndigheterna måste äga ganska stor frihet när det gällde att bedöma, i vilka fall sådant samarbete skulle förekomma. Överstyrelsen vore vidare böjd att tro, att flertalet fall av ingripande från barnavårdsnämnd borde komma till skolmyndighetens kännedom, icke ur straffsynpunkt utan emedan skolmyndigheterna borde äga så individuell kännedom som möjligt om de lärjungar, för vilka de hade ansvar, för att kunna behandla dem efter vars och ens individuella förutsättningar. Fall kunde dock förekomma, då det vore lämpligare, att vad som kommit till en barnavårdsnämnds kännedom finge stanna inom dess krets. Den lämpligaste formen för samarbete vore förtrolig överläggning mellan en eller åtminstone ett fåtal personer från vardera hållet. Med hänsyn till det anförda vore stora författningsändringar icke erforderliga. Överstyrelsen föresloge i första hand, att sista meningen i 16 § 1 mom. barnavårdslagen måtte erhålla följande ändrade lydelse:

»Särskilt böra barnavårdsnämnderna i olika kommuner samt barnavårdsnämnder och skolmyndigheter bistå varandra.»

Vidare föreslås intagande av föreskrift i § 53 läroverksstadgan därom, att rektor skulle äga rätt att, där han så funne lämpligt, anhålla, att barnavårdsnämnds ordförande eller den han ville utse till sin representant, måtte — med

yttranderätt men utan rösträtt — deltaga i kollegiets behandling av visst disciplinärende. Vid behandlingen av förvisningsärenden skulle barnavårdsnämnds ordförande tillkallas, såvida icke särskilda skäl till undantag föreläge. För att åstadkomma motsvarighet mellan läroverksstadgan och barnavårdslagen ifrågasätter styrelsen införande i 16 § i lagen — såsom ett nytt 3 mom. — av en föreskrift, att sådan kallelse, som nyss sagts, om möjligt bör efterkommas. 3 mom. skulle erhålla följande lydelse:

»Då ordförande i barnavårdsnämnd av rektor vid allmänt läroverk eller annan läroanstalt mottager anhållan, att han personligen eller genom ställföreträdare måtte deltaga i behandling av disciplinärende, som rör någon läroanstaltens lärjunge, bör han om möjligt efterkomma sådan anhållan och därvid tillhandagå med de upplysningar angående lärjungens hemförhållanden m. m., som han kan hava inhämtat.»

Om det bleve regel, att representant för barnavårdsnämnd deltog i behandlingen av allvarigare disciplinärenden vid de allmänna läroverken, syntes enligt skolöverstyrelsens mening syftet med fattigvårds- och barnavårdsförbundets förslag om ändring av § 53 mom. 5 läroverksstadgan få anses tillgodosett.

Skolöverstyrelsen framställer i förevarande sammanhang förslag till vissa ytterligare ändringar i läroverksstadgan. Samtliga ändringar i nämnda stadga torde komma att senare upptagas till behandling på föredragning av chefen för ecklesiastikdepartementet.

Skolöverstyrelsen framhåller slutligen, att ytterligare riktlinjer för förhållandet mellan barnavårdsnämnder och skolmyndigheter utöver vad som kunde anses ligga i av överstyrelsen föreslagna ändringar i barnavårdslagen och läroverksstadgan icke syntes erforderliga. Därest förslagen genomfördes, hade överstyrelsen för avsikt att i ett cirkulär till rektorsämbetena fästa uppmärksamheten på vidtagna ändringar. Ett motsvarande påpekande till barnavårdsnämnderna vore även enligt överstyrelsens mening på sin plats.

Socialstyrelsen framhåller, att åstadkommandet av ett effektivt samarbete mellan den offentliga barnavårdens organ, barnavårdsnämnderna, och olika slag av skolor otvivelaktigt vore en angelägen sak. Skolmyndigheterna åtnjote en disciplinär bestraffningsrätt, som kunde tillämpas vid förseelser, vilka även kunde bli föremål för handläggning enligt barnavårdslagen. Även bortsett från möjligheten av ett dubbelt ingripande måste det för en skolmyndighet vid handläggning av ett ärende angående förseelse vara gagneligt att ha tillgång till de uppgifter om vederbörande, som kunde finnas hos barnavårdsnämnden, och omvänt gällde detsamma. Särskilt starkt framträdde behovet av barnavårdsnämnds medverkan, när, såsom kunde bli fallet t. ex. vid läroverk, fråga uppstode om förvisning av lärjunge från skolan. De anförda synpunkterna hade emellertid icke varit lagstiftarna främmande. De bestämmelser, varigenom dessa synpunkter tillgodosetts, hade dock i huvudsak tagit sikte på folkskolan och fortsättningskolan. I 3 § barnavårdslagen stadgades sålunda angående barnavårdsnämnds sammansättning, att en av ledamöterna skulle vara en i kommunens folkskola eller fortsättningskola

anställd lärare eller lärarinna eller för kommunen anställd särskild folkskolinspektör. Genom denna bestämmelse hade barnavårdsnämnden och lärarkåren vid folk- och fortsättningsskolorna erhållit en gemensam ledamot, och därigenom hade garanti vunnits för intimt samarbete. Efter att hava erinrat om föreskrifterna i 18 § andra och tredje styckena barnavårdslagen, anför socialstyrelsen:

När det gäller handläggning inom en barnavårdsnämnd av ärende angående visst barn i skolåldern, förefinnas alltså redan bestämmelser, ägnade att få till stånd medverkan icke endast från folk- och fortsättningsskolans utan även från läroverkens och andra läroanstalters myndigheter. När det gäller handläggning av ett disciplinärt ärende inom en skola, saknas däremot bestämmelser angående barnavårdsnämnds medverkan; den i läroverksstadgans § 53 mom. 5 givna fakultativa bestämmelsen om underrättelse till barnavårdsnämnd angående redan beslutad förvisning har ju en annan karaktär och synes för övrigt ha ringa praktisk betydelse. I fråga om folk- och fortsättningsskola torde särskilda bestämmelser på grund av deras representation i barnavårdsnämnden vara överflödiga. För övriga slag av skolor eller läroanstalter föreligger däremot otvivelaktigt ett behov av komplettering.

Socialstyrelsen förklarar, att den helt anslöte sig till skolöverstyrelsens förut omförmälda förslag till ändring av barnavårdslagen; nämnda förslag avsåge alla slag av läroanstalter. Enligt socialstyrelsens åsikt finnes icke någon anledning av uppskjuta genomförandet av ifrågasatta författningsändringar i avvaktan på socialvårdskommitténs blivande förslag. Socialstyrelsen framhåller slutligen, att styrelsen vid ett förverkligande av de av skolöverstyrelsen ifrågasatta författningsändringarna komme att genom statens fattigvårds- och barnavårdsinspektör rikta en vädjan till rikets barnavårdsnämnder att på allt sätt söka göra det åsyftade samarbetet mellan skolorna och nämnderna till en levande verklighet.

Jämväl *socialvårdskommittén* tillstyrker, under instämmande i den motivering, som skolöverstyrelsen anför, de av överstyrelsen föreslagna ändringarna i barnavårdslagen.

Då det otvivelaktigt är ett starkt samhälleligt intresse, att ett effektivt samarbete förekommer mellan barnavårdsnämnder och skolmyndigheter, äro de av skolöverstyrelsen framlagda förslagen till ändringar i barnavårdslagen, genom vilka ett dylikt samarbete skulle främjas, enligt min mening lämpliga. Ett genomförande av desamma synes icke föregripa socialvårdskommitténs blivande förslag. Jag föreslår därför dels ett tillägg till sista punkten av 1 mom. i 16 § barnavårdslagen och dels införande i samma paragraf av ett nytt 3 mom., allt i huvudsaklig överensstämmelse med skolöverstyrelsens förslag.

De i förevarande sammanhang föreslagna ändringarna i barnavårdslagen, vilka sammanfattats i ett inom socialdepartementet upprättat förslag till *lag angående ändring i vissa delar av lagen den 6 juni 1924 (nr 361) om samhällets barnavård och ungdomsskydd (barnavårdslag)*, synas böra träda i kraft den 1 april 1942.

Föredragande departementschefen hemställer härefter, att berörda lagförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Anders Lundstedt.
